

Nr 499

Av herr **Hermansson m. fl.**, om ekonomiskt bistånd till Cuba.

(Lika lydande med motion nr 453 i Första kammaren)

I motioner senast vid 1968 och 1969 års riksdagar har vpk-gruppen utförligt redovisat sin principiella grundsyn på den s. k. u-landspolitiken. Att klyftan mellan »rika» och »fattiga» stater — d. v. s. i huvudsak mellan imperialistiska stater och utplundrade folk — fortsätter att vidgas ser vi som en direkt följd av det ekonomiska och politiska system i vilket såväl de rika utsugarländerna som de fattiga utplundrade länderna ingår. Den strukturella underutvecklingen i ett stort antal länder och hela världsdelar är väsentligen orsakad och upprätthållen av imperialismen och u-ländernas därav betingade beroendeförhållande. Därav följer att kampen mot underutvecklingen är identisk med kampen mot imperialismen.

U-ländernas underutveckling kan endast hävas genom en social revolution, som befriar de fattiga folken från imperialismens grepp. Nationell självständighet och social revolution betyder möjlighet till industrialisering och snabb ekonomisk utveckling. Den ekonomiska och sociala frigörelsen kan bara vara respektive folks eget verk, och det väljer självt formerna för denna frigörelse. Vår uppgift är att i handling visa vår solidaritet. Vi måste ta ställning för och ge stöd åt de fattigas och utsugas kamp i Afrika, Asien och Latinamerika.

Utifrån denna principiella inställning har i motionerna kritiska synpunkter framförts mot den nuvarande svenska u-landspolitiken. I 1969 års motioner (I: 171 och II: 182) togs fyra avsnitt av u-landspolitiken upp till behandling.

1. Handelspolitiken. Oavsett vilka resultat som kan uppnås genom internationella förhandlingar bör Sverige förändra sin handelspolitik och separat vidta de åtgärder som u-länderna krävt bl. a. i Alger-stadgan. Det gäller t. ex.: Avskaffa alla tullar och skatter som fortfarande drabbar tropiska produkter. Uppställa bestämda mål för importen av råvaror och färdigvaror från u-länderna. Medge viss tullfrihet för u-ländernas industrivaror. Underlätta u-ländernas marknadsföring av sina varor i Sverige och stimulera hela handelsutbytet med u-länderna genom informationsverksamhet.

2. Skuldsättningen. De utplundrade ländernas skuldsättning till stater och till olika kapitalistiska grupper inom de rika länderna blir en alltmer tyngande börda. Enligt vår uppfattning borde u-ländernas skulder helt av-

skrivs, vilket betyder att alla räntebetalningar och amorteringar bortfaller. Denna regel bör omedelbart genomföras vad gäller Sveriges mellanhavande med u-länderna.

3. Stöd till nationella och sociala befrielseörelser. Ett avgörande inslag i en effektiv u-landspolitik som verkligen syftar till att främja en progressiv utveckling är direkt stöd till nationella och sociala befrielseörelser. Sverige bör omedelbart lämna sådant stöd exempelvis till befrielseörelserna i de av Portugal förslavade länderna i Afrika.

4. Biståndsverksamhetens inriktning. Det svenska utvecklingsbiståndet har i betydande utsträckning gått till utvecklingsfrämmande oligarkier och militärdiktaturer. Därigenom har man brutit mot principen att biståndet måste bli till hjälp för majoriteten av befolkningen i de länder det gäller. U-landsbiståndet bör inte ges till länder, vilkas maktstruktur skyddar en orättvis inkomst- och förmögenhetsfördelning med påföljd att stödet utifrån blir ett stöd för de redan rika och maktägande. Därigenom konserveras rådande maktförhållanden och fördröjes i själva verket en ekonomisk och social utveckling till fördel för befolkningens stora majoritet. En omprövning av biståndsverksamhetens inriktning är nödvändig. Utvecklingsbiståndet bör koncentreras till socialistiska låginkomststater, till andra anti-imperialistiska regimer och till nationella befrielseörelser. Om begreppet huvudmottagarländer bibehålles bör t. ex. Vietnam och Cuba tillhöra denna grupp.

I enlighet med dessa principiella uppfattningar har vpk-gruppen i särskilda motioner till årets riksdag bl. a. ställt förslag om anslag på 75 miljoner kr. till republiken Sydvietnams provisoriska revolutionära regering och på sammanlagt 20 miljoner kr. till befrielseörelserna i de av Portugal förslavade länderna i Afrika. I föreliggande motion ställs förslag om utvidgat bistånd till Cuba.

I årets statsverksproposition upptas under rubriken gåvobistånd för Cuba en summa av endast 2,5 miljoner kr. Enligt SIDA:s petita avser denna summa bidrag till teknisk utbildning i UNESCO:s regi. Cuba motsvarar emellertid synnerligen väl de kriterier som uppställts även av utrikesministern, när han i årets finansplan uttalar sig om den princip som bör följas då tillfälle ges till en utvidgning eller förnyelse av den länderkrets till vilken det direkta biståndet koncentreras. Vi citerar: »Det är därför naturligt att Sverige i första hand söker samarbeta med länder, vilkas regeringar i sin ekonomiska och sociala politik strävar efter att genomföra sådana strukturförändringar som skapar förutsättningar för en utveckling präglad av ekonomisk och social utjämning.»

Cubas utveckling under de elva åren efter revolutionen kännetecknas både av en snabb ekonomisk tillväxt och av en ekonomisk och social utjämning. I detta land finns garantier för att en biståndsinsats får önskad verkan. Samtidigt som utvecklingen på olika områden skett mycket snabbt

finns i Cuba ett stort behov av olika förnödenheter, som måste köpas från utlandet och där tillgången till valuta är ett hinder för nödvändig utbyggnad. Ett sådant område är sjuk- och hälsovården. När det gäller en rad olika sjukdomar har frekvensen mycket kraftigt nedbringats. Antalet sjukhus har ökats från 57 år 1959 till nu 200. Antalet sjukhusplatser har fördubblats. En mycket stark ökning av antalet medicinska konsultationer inom den i princip fria hälso- och sjukvården redovisas. Den vidare utvecklingen hämmas emellertid av bristen på sjukhusutrustning, instrument och mediciner. På detta område skulle alltså Sverige kunna göra en betydelsefull insats. Som ett första steg anser vi att 20 miljoner kr. bör anvisas under budgetåret 1970/71 just för nämnda ändamål eller andra vilka av de kubanska myndigheterna bedömes såsom viktiga.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslås,

att riksdagen såsom förslagsanslag anvisar sammanlagt
22,5 miljoner kr. till Cuba.

Stockholm i januari 1970

C. H. Hermansson (vpk) Eivor Marklund (vpk) Gunvor Ryding (vpk)